

Svartfläckig blåvinge vid Angarn

Ekologi:

Svartfläckig blåvinge förekommer i samma typ av miljö som många andra hotade värmekrävande djur och växter, d.v.s. i öppna och solexponerade miljöer med näringsfattig jord t.ex. betesmarker, torrängar och ljunghedar.

Honan lägger ägg i blomställningarna av backtimjan, *Thymus serpyllum*, där även larven tillbringar sina första levnadsstadiet samtidigt som den livnär sig på de omogna fröna. Ibland fungerar även stortimjan, och i extrema fall kungsmymta, som värdväxter för arten.

Svartfläckig blåvinge på backtimjan

När larven är ca 14 dagar lämnar den växten och sänder ut ett sött, proteinrikt sekret vartefter rödmyror, *Myrmica*, misstar den för en myrlarv och bär hem den till sitt bo. I myrboet genomgår larven sista stadiet av sin utveckling och livnär sig på myrlarver. Efter att ha övervintrat i boet förpuppas larven och kläcks i juni som en fjäril.

De vuxna fjärilarna lever i ca 2-5 dagar och kan ses flyga från slutet av juni till början av augusti. De är inte särskilt spridningsbenägen och har nästan aldrig setts utanför sitt habitat. Enskilda lokaler bör ligga max 500 meter ifrån varandra för att fjärilen ska kunna spridas emellan dem.

Krav på livsmiljö:

I fjärilens livsmiljö måste backtimjan eller kungsmymta finnas i god mängd och helst vara jämnt spridda över hela området. Backtimjan är en relativt konkurrenssvag mattbildande växt som trivs på öppen, sandig-

Skesta hage där arten har observerats

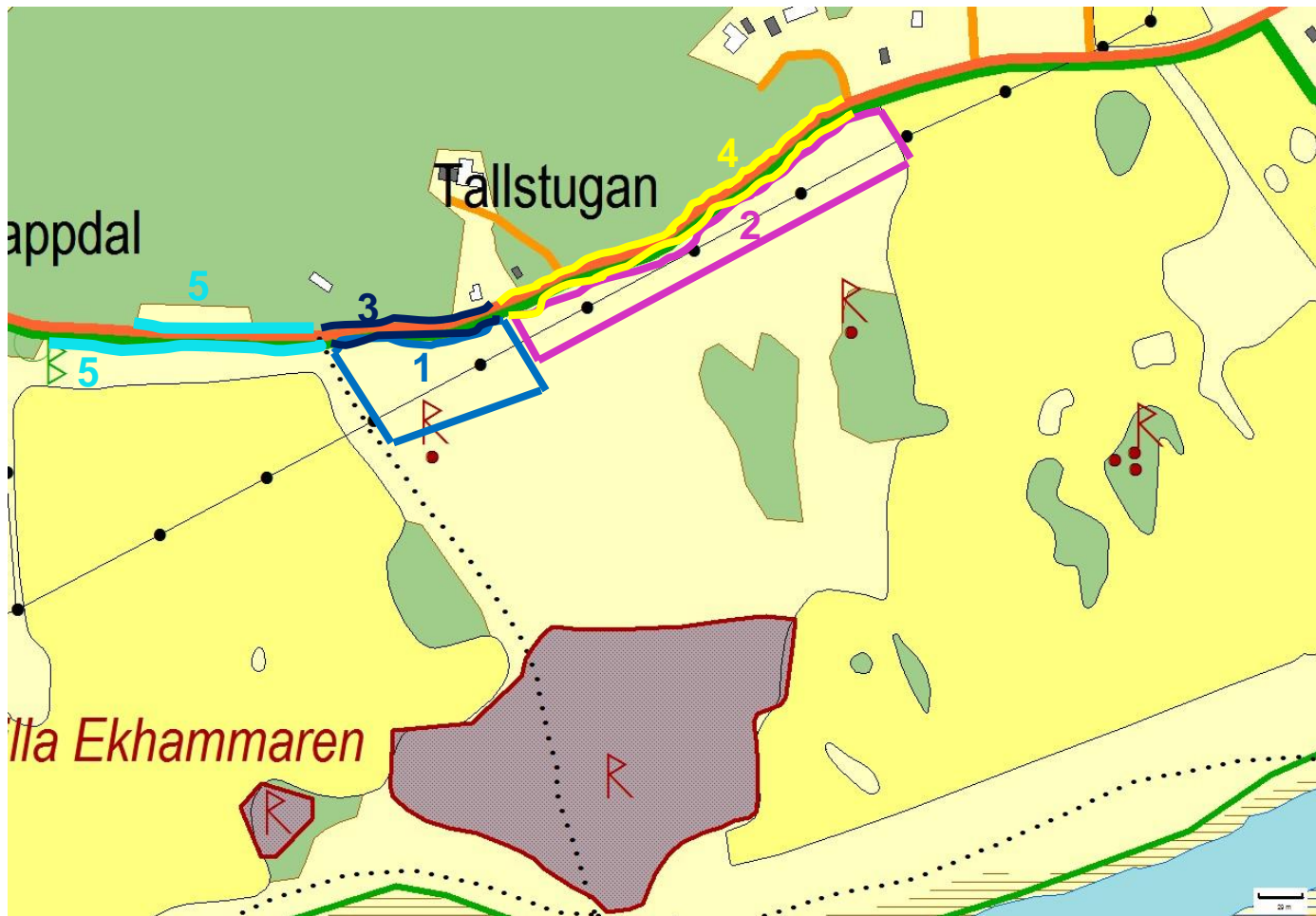
grusig mark utan hög och tät vegetation. Det krävs öppna jordblottar med nästintill ingen vegetation för att frö av backtimjan ska kunna gro, därför är det lättare att sprida backtimjan genom att plantera ut nya plantor. Under ideala förhållanden kan nyplanterade plantor gro och gå i blom på 2-3 år.

Dessutom kräver arten att det finns myrbon i anslutning till värdväxten då rödmyror inte rör sig mer än några få meter från boet. Rödmyror bygger ofta bon 10-20 cm ner i mark som är delvis täckt av växter eller mossa och syns därför mycket sällan

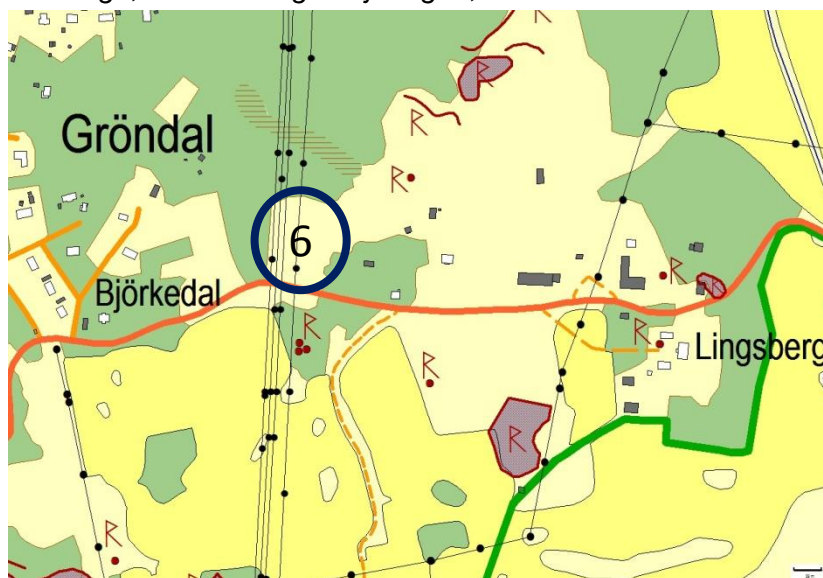
Förekomst av enstaka, spridda buskar ger fjärilen gömställen och lä för vinden. Buskarnas utbredning måste dock kontrolleras då det största hot mot svartfläckig blåvinge är igenväxning av deras levnadsmiljöer. Hårt betestryck under sommarhalvåret kan leda till att backtimjans blomning uteblir vilket kan slå ut en hel population.

Vägkanternas roll:

Vägkanter utgörs ofta av öppna, sandiga/grusiga slänter där svartfläckig blåvinge, backtimjan och rödmyror trivs. Dessutom har vägkanterna en sammanbindande effekt på landskapet vilket underlättar spridning av arten till nya områden.

Karta över Skesta hage, norr om Angarnsjöängen, med nedan beskrivna områden utmärkta.

Karta över kraftledningsgatan (områden 6) väster om Björkedal längs 955.

Beskrivning och åtgärdsförslag:

Område 1: Öppet, varmt och solexponerat område inne i Skesta hage på torr och sandig mark. Innefattar ca sex skilda, täta bestånd av backtimjan. Många utspridda enar och ett ganska tjockt marktäckande lager av gräs. Förekomst av mycket fjärilar av olika arter, inklusive många blåvingar (se bild nedan till vänster). Betande får i hela hagen. Rishögar vid stigen intill/på timjanbestånd. Möjlig spridning av svartfläckig blåvinge till vägområdet utanför

hagen samt inne i hagen.

Åtgärdsförslag för Länsstyrelsen: plantera pluggplantor av backtimjan så att de utspridda bestånden sammanbinds och spridningen till vägkanten möjliggörs.

Hägna in området under sommarhalvåret för att undvika att betetrycket leder till att blomningen uteblir, men bete under resterande tid är nödvändig för att hålla området öppet.

Se till så att tippning av ris o dylikt sker utanför området, t.ex. genom att sätta upp skyltar.

Övervaka enar och sly så att de inte brer ut sig för mycket och gör området skuggigare.

Område 2: Inte lika öppet och torrt som område 1. Mycket ormbunkar, ljung, tågväxter och enar. Ingen förekomst av backtimjan. Inte så tjockt marktäckande lager med gräs och mossa.

I framtiden skulle svartfläckig blåvinge kunna spridas till det här området och då skulle det bli aktuellt att vidtaga liknande åtgärder som för område 1, men i dagsläget anser jag att det inte är väsentligt.

Område 3: båda sidor om vägen utanför område 1. Torra, grusiga sydvända slänter med mycket god blomrikedom. Förekomst av bl.a. gulmåra, klöver, blåklocka, kärringtand, vicker, smultron, prästkrage, fingerört och smörblommor. Marken delvis täckt av gräs vilket gynnar förekomst av rödmyror.

Några enar i den sydliga vägkanten och även en del sly. Förekomst av många fjärilar på båda sidor av vägen och enskilda individer av blåvingar

kunde observeras flyga från område 1 till området. Möjlig spridning av svartfläckig blåvinge från område 1.

Åtgärdsförslag för Trafikverket: Plantering av backtimjan på båda sidorna av vägen. Årlig slåtter på sensommaren (tidigast i augusti) och om möjligt borttag av det avslagna gräset för att upprätthålla den blomrika miljön.

Område 4: båda sidor om vägen utanför område 2. Grusiga sydvända slänter, dock inte lika torrt och öppet som område 3. Ganska mycket sly och några rishögar. God förekomst av bl.a. gulmåra, blåklocka, blåklint, vicker, kärringtand, klöver, prästkrage och smörblommor. Spridningsmöjlighet av svartfläckig blåvinge från t.ex. område 3 i framtiden.

Åtgärdsförslag för Trafikverket:

Slåtter på sensommaren och om möjligt borttag av det avslagna gräset. Eventuellt plantering av backtimjan, men område 3 och 5 bör prioriteras.

Område 5: Båda sidor om vägen väster om Skesta hage. Öppen och torr, sydvänd slänt på nordsidan och plan vägkant på sydsidan. Området är lämpligare för svartfläckig blåvinge än vägkanterna i område 4.

Marken täckt av gräs. Förekomst av granar och lövträd. Slänten närmast hagen på nordsidan av vägen (se bild till vänster) lämpar sig bäst för svartfläckig blåvinge och hyser dessutom störst blomrikedom i området. Förekomst av många olika fjärilsarter, inklusive blåvingar. Möjlig spridning från område 1 och 3.

Åtgärdsförslag för Trafikverket: Årlig slåtter på sensommaren och om möjligt borttag av det avslagna gräset. Rövning av träd av buskar vid behov för att hålla området öppet (dock inte blommande träd/buskar).

Plantering av backtimjan, främst i delarna närmast område 3.

Område 6: Halvöppet, torrt och soligt område under kraftledningsgatan mellan Lingsberg och Björkedal. Enstaka enar och andra buskar/träd. Marken täckt av gräs. Förekomst av många fjärilar. Största hotet mot området är igenväxning då det inte verkar pågå någon betning längre. Ingen observerad förekomst av backtimjan.

Åtgärdsförslag för Länsstyrelsen: ett lämpligt ställe att flytta svartfläckig blåvinge till om det

skulle vara aktuellt. I sådana fall plantering av backtimjan och rövning av området.

Låt betande kreatur gå på detta område så behövs inga andra eventuella röjningsinsatser för att hålla kraftledningsgatan öppen.